

Kvarnen i Gimo

- en pilot för socialt entreprenörskap och företagande

Kvalitativ utvärdering

Bakgrund

Insatsens syfte

Syftet med förstudien var att skapa förutsättning för att etablera ett socialt företag och därigenom bidra till att personer som står lång ifrån arbetsmarknaden närmar sig egenförsörjning.

Övergripande mål

- Att stärka förutsättningarna att etablera ett socialt företag i Östhammars kommun genom att använda lokalen Kvarnen i Gimo som utgångspunkt för att bedriva ett socialt företag och därigenom möjliggöra för målgruppen att närma sig egenförsörjning.
- Att etablera en ekonomisk förening som har möjlighet att utvecklas till ett Socialt arbetsintegrerande företag i nästa steg.

Resultatmål

- Att lägga grund för en handlingsplan för det fortsatta arbetet med socialt företagande i Östhammars kommun
- Att 10 personer deltagit i insatsen och arbetat i Kvarnen

Insatsmål

- Kompetenshöjande insatser för deltagare (totalt 20 stycken tillfällen under insatstiden, se bifogad beskrivning)
- Bjudna in parterna till workshop för att lägga grunden till en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag i Östhammars kommun.
(Bedömningen är att en handlingsplan kommer att ta väsentligt längre tid än den planerade insatsen)

Utvärdering

Utvärderingen kommer att beröra uppsatta mål såväl som individuella utvärderingar och upplevelser. Avslutningsvis kommer en sammanfattning med analys och rekommendationer för fortsatt arbete.

Övergripande mål

Projektet har genom sitt praktiska arbete visat att en drift av Kvarnen i form av ett socialt företag är möjligt. Förutsättningarna kan dock behöva förbättras. En drift är svår att hantera på tre personer. Ett tillskott av deltagare skulle på många sätt skapa bättre förutsättningar.

Det finns behov av handledare och fortsatt stöttning för att kunna erbjuda arbetsträning för ytterligare individer. Vår bedömning är att nuvarande deltagare inte ännu är i den positionen att de kan agera handledare.

Tesen var att en ekonomisk förening skulle kunna skapa goda förutsättningar för att utveckla Kvarnen. De flesta sociala företag är organiserade som ekonomiska föreningar och ett av syftena med det är att möjliggöra medinflytande i form av medlemskap och därmed ägarskap. Att möjliggöra självförsörjning för individer som på en normal arbetsmarknad riskerar att eller redan har ställts utanför. I dagsläget kan det dock passa bättre att påbörja arbetet i form av en ideell förening. Den ideella föreningen kan sedan antingen fortsätta, övergå i en ekonomisk förening, vara en av medlemmarna i en ekonomisk förening eller samverka med en ekonomisk förening med syfte att verka som socialt företag.

Resultatmål

Efter den etableringsanalys som genomfördes i Gimo under 2017 fanns starka incitament för att arbeta med att ta fram en handlingsplan för arbetet med att stötta och främja socialt företagande. Arbetet med handlingsplanen involverar kommunen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Försäkringskassan deltog ej under arbetet med etableringsanalysen och Arbetsförmedlingen genomgår en omorganisation samt har haft en omsättning av personal under senaste året. Förutsättningarna för att ta fram en handlingsplan är således inte de bästa. Arbetet med Kvarnen har givit kommunen och Arbetsförmedlingen erfarenheter som definitivt kan spela in i ett kommande arbete med en handlingsplan.

Önskemålet var att ha ett deltagarantal på 10 personer. Totalt 5 personer anvisades till Kvarnen från Arbetsförmedlingen och av dem var det 3 som fortsatt ville genomföra insatsen. Det går inte att förutse varken underlag eller intresse från arbets sökande. Men med en mer etablerad verksamhet finns bättre förutsättningar för att erbjuda plats åt fler personer.

Insatsmål

Projektet har erbjudit kompetenshöjande insatser för att öka deltagarnas möjligheter att driva ett företag. Det har handlat både om teori och praktiska övningar som verktyg för individuellt utvecklingsarbete. Deltagarna har fått gå igenom de olika delar som ingår i en affärsplan och arbetat med idéutveckling för verksamheten. De har även fått möjlighet att själva påverka kompetenshöjande insatserna och har bland annat arbetat med gränssättning.

Företagande

Samtliga deltagare beskriver att de ökat sina kunskaper om företagande genom insatsen. De upplever att de fått många handfasta kunskaper som gör dem bättre rustade att vara med och driva företag.

De lyfte önskemål om att ha fler tillfällen och koppla dem till fysiskt och praktiskt arbete. Även önskemål om att kunna arbeta med uppgifter mellan passen för att kunna vara med och driva arbetet vidare. Kunde ha haft mer strukturerat upplägg.

Praktiskt arbete

Deltagarna har fått arbeta praktiskt dels genom att arbeta med Knutmuseumset och dess utformning – ett stort arbete har genomförts med att städa upp och strukturera museet och dess föremål. De har också arbetat i Kvarnens kafé och därigenom fått praktisk erfarenhet av att driva verksamhet i Kvarnen och möta besökare. I arbetet i kaféet har de även fått möjlighet att öva på tidsplanering. Genom att genomföra en vernissage med en av Kvarnens konstnärer har de fått praktisk erfarenhet av att planera och genomföra aktiviteter i Kvarnen.

Personlig utveckling

Deltagarna upplever att insatsen bidragit positivt till deras personliga utveckling och mående. En deltagare beskriver att hen fått mer ork och energi och sett att han orkar mer än hen hade trott. Samtliga deltagare upplever att de mått bra av att ha en fast punkt att gå till och att ha tider att passa. Deltagarna i den här typen av insats har alla någon form av funktionshinder. Det kan vara neuropsykologiska funktionsvariationer, stressrelaterade sjukdomar, fysisk värk eller omständigheter i privatlivet. De har också olika arbetsförmåga som utgångspunkt. Dessa förutsättningar har inte på något sätt försvunnit. Verksamheten i Kvarnen är anpassad för att kunna tillgodose deltagarnas olika förutsättningar. Något som deltagarna upplevt som väldigt positivt. Det ger dem mer likvärdig utgångspunkt – närmare hundra procent av deras förmåga. De har också lärt sig mycket om sig själva som de kan ta med sig oavsett hur fortsättningen ser ut för denna insats.

Analys och rekommendationer för fortsatt arbete

Ansatsen att driva Kvarnen som ett socialt företag är fortsatt god. Det finns dock anledning att fördjupa och fortsätta arbetet för att bygga en starkare grund att stå på. Relationerna till andra intressenter för Kvarnen har blivit bättre och förutsättningarna att bygga vidare på och utveckla de relationerna. En bärkraftig verksamhet bygger på att det finns tillräcklig bemanning för att genomföra de affärsidéer som nuvarande deltagare har identifierat. Det finns inga kunskapskrav kopplade till Kvarnen och det finns en stor variation på arbetsuppgifter att erbjuda. En utökad deltagargrupp, med fler målgrupper representerade, skulle ge Kvarnen en större möjlighet att utvecklas. Det finns god potential att bygga en bred verksamhet. Förutom aktiviteter, som för närvarande är merparten av det planerade utbudet, skulle exempelvis second hand-butik, odling, kursverksamhet och hantverk vara ytterligare utbud som kan läggas till.

Det är av största vikt att hitta löpande intäktsmöjligheter för verksamheten. Det är dock en längre process att bygga ett socialt företag och finansieringen för det behöver finnas. Medel finns att söka hos Leader Upplandsbygd, Samordningsförbundet och Arvsfonden. För att kunna bygga vidare på arbetet behövs en projektskrivning med tydligt fokus. Tid för detta arbete behöver avsättas och finansieras på något sätt. Projektmedel ger en grund för att kunna bygga upp en verksamhet med aktiviteter för närområdets befolkning och besökare samt att kunna anställa handledare och medarbetare.

En förutsättning för att söka projektmedel är att det finns en organisation som står som bärare av projektet. Hittills har insatsen burits av Östhammars kommun och Arbetsförmedlingen och finansierats av Samordningsförbundet och Östhammars kommun. Dessa är fortsatt viktiga samarbetspartners men det är inte nödvändigtvis de som skall äga fortsättningen.